

115 jaar Socialistische Partij Vilvoorde (1893-2008) - een overzicht door Felix Libeer

Deel 13: SCHARNIERJAREN (1968 - 1990)

Er moest rekening gehouden worden met partijsympathisanten die het Front des Francophones (F.D.F.) verkozen boven de B.S.P. Voornamelijk in de wijk Koningslo kon de partij geen weerwerk bieden aan de druk van de Franstaligen waarvan in het verleden een niet onbelangrijk deel hun stem uitbrachten voor de unitaire B.S.P. Hun taalaanhorigheid was op partijvlak sterker dan hun socialistische bewogenheid vermits velen aangesloten bleven in de socialistische nevenorganisaties (vakbond en mutualiteit). Met veel belangstelling werd dan ook uitgekeken naar de resultaten van de gemeenteraadsverkiezingen van

11 OKTOBER 1970

Ingevolge de oproep van Collard, de voorzitter van B.S.P., op 1 mei 1969 alle progressieve krachten te bundelen, meent de partijleiding populaire kandidaten aan te trekken buiten de partijgrenzen. Maar in dat verband was dan de principiële discussie belangrijk aangaande de brede interpretatie van artikel 48-1 van de plaatselijke partijstatuten betreffende de voorwaarden aan dewelke de kandidaat-gemeenteraadsleden moesten voldoen, namelijk ononderbroken lid zijn van de partij sinds 5 jaar, sinds 5 jaar lezer zijn van de partijpers, sedert tenminste 2 jaar lid zijn van groeperingen aangesloten bij de Gemeenschappelijke Actie, de verbintenis aangaan de officiële neutrale school te verdedigen en de leeftijd van 65 jaar niet te hebben overschreden. Marcel Van Lierde was van socialistische huize en zeer populair in sportmiddens. Als succesvol bedrijfsleider had hij echter nauwelijks een politieke of ideologische basis. Hij bezorgde de partij echter een groot aantal voorkeursstemmen en werd onmiddellijk Schepen van Sport.

De B.S.P. behaalde een beperkt succes (kleine stemmenwinst en 1 zetel meer), maar stak torenhoog uit boven de andere partijen met 6951 stemmen en 9 zetels van de 23 te begeven zetels. Maar de verkiezingen werden vooral gekenmerkt door een verzwakte C.V.P., die met een scheurlijst Moyson had af te rekenen, en het enorm succes van het F.D.F. dat 2815 stemmen behaalde en 3 verkozenen. Buiten het taalaspect ging de aandacht van de Vilvoordse afdeling eind 1960 - begin 1970 ook naar de dynamiek van de plaatselijke Gemeenschappelijke Actie. Het faillissement van de Coöperatieve beweging en de wijze waarop dit aan de Vilvoordse coöperateurs werd bekend gemaakt was propagandistisch nefast. Ook de banden tussen enerzijds de partijafdeling en anderzijds de vakbondscentrales maar vooral de mutualiteitsfederatie werden door de taalperikelen minder sterk.

Door deze verzwakking van de plaatselijke Gemeenschappelijke Actie verdwenen leidinggevende bestuursleden van het politieke toneel.

*BSP Affiche verkiezingen 1975
(bron: AMSAB)*

De verkiezingen van

10 OKTOBER 1976

werden vooral gekenmerkt door de meestal op maat van de C.V.P. gesneden fusies van gemeenten en het verhogen van het aantal gemeenteraadsleden tot 33. De B.S.P. was voorstander van een fusie van Vilvoorde, Machelen en Peutie, maar uiteindelijk werd het alleen Peutie. De B.S.P. bleef hangen op 6203 stemmen en 10 zetels. De grote winnaar was de herenigde C.V.P. met 11 zetels en terug de Franstalige lijst met 4 zetels. De coalitie C.V.P.-B.S.P. bleef behouden met terug Frans Gelders als burgemeester. De onrust rond de figuur Van Lierde stak terug de kop op omdat hij het grootste aantal voorkeursstemmen haalde op de B.S.P.-lijst (zelfs meer dan burgemeester Gelders). Dit heeft bij hem wellicht verwachtingen gewekt die door de partijafdeling niet werden ingelost. Van Lierde bleef schepen met duidelijke frustraties als gevolg. Een incident rond de bouw van een gemeentelijk zwembad leidde op 6 februari 1978 tot zijn ontslag uit alle functies. Anderzijds had Frans Gelders aan het

Frans Gelders 1976

lokaal zou engageren terwijl Maxime Stroobant zich kandidaat zou stellen voor de parlamentsverkiezingen. Deze onrustige jaren waren de voorbode van bestendige, zware moeilijkheden binnen de partijafdeling. Het impact van de partijleiding, die in deze tweestrijd bestendig moest bemiddelen, was onbestaande. De volgende jaren bracht dan ook niet de zo noodzakelijke

dagelijks bestuur van de partijafdeling reeds herhaaldelijk meegedeeld zijn politieke loopbaan te willen beëindigen. Hij nam uiteindelijk ontslag als burgemeester in 1979. Duidelijke afspraken met betrekking tot zijn opvolging als partijleider en als burgemeester werden nooit gemaakt. De door de partijafdeling georganiseerde poll duidde Ernest De Bock, schepen sedert 1965, als burgemeester aan met 678 stemmen tegen 457 voor Maxime Stroobant en 5 ongeldige stemmen (1140 partijleden namen deel aan de poll op 2063 leden). Een compromis werd dan bereikt waardoor Ernest De Bock zich

*Federaal congres te Asse – 1978
Felix Libeer en Karel Van Miert*

STABILITEIT

in de partijafdeling. Ook de spanningen tussen Noord- en Zuid-België veroorzaakten een duidelijke malaise binnen de partij en op 11 oktober 1978 besluit het bureau van de B.S.P. te vergaderen op basis van taalgroepen. De opdeling van de socialistische beweging in structuren op basis van taalgebruik is een nieuw feit waarmee trouwens ook vakbond en ziekenfonds moesten rekening houden. Het is in deze onzekere atmosfeer dat de verkiezingen van

10 OKTOBER 1982

moeten voorbereid worden. De besprekingen tussen de C.V.P.-B.S.P.-meerderheid tijdens de contactvergadering op 6 juli 1982 verliepen moeizaam met de deficitaire stadsfinanciën als oorzaak. Er werd geen aandacht geschonken aan de politieke lijst NIEVIL van Marcel Van Lierde die de winnaar van deze verkiezingen werd met 3 zetels (2058 stemmen). De socialistische partij valt terug op 8 zetels (4805 stemmen) of een verlies van 1398 stemmen en 2 zetels. De grote verliezer was echter de C.V.P. (8 zetels – 4818 stemmen). De avond van de verkiezingsdag werd in het stadhuis het 18-jarig bestuursakkoord tussen de S.P. en de C.V.P. schriftelijk verlengd (16 zetels van de 31). Maar de C.V.P. voerde ondertussen parallelle gesprekken met de P.V.V., de V.U. en NIEVIL met deze nieuwe bestuursmeerderheid als gevolg, zodat de socialistische partij in de oppositie belandde. Dit zou 18 jaren duren, met achtereenvolgens Laurent Moyson (CVP) en Willy Cortois (PVV) als burgemeester.

Antoon Lefevre nam in 1983 ontslag als voorzitter. In bijlage de tekst van de tijdens de huldezitting van 8 mei 1984 door partijvoorzitter Felix Libeer gehouden toespraak.

De nota van 16.11.1983 opgesteld door de partijsecretaris aangaande de noodzakelijke herstructurering van de afdeling en de omschakeling van beleidspartij naar actiepartij gaf aanleiding tot diepgaande maar vruchteloze discussies. Samen met de verzwakking van de Gemeenschappelijke Actie, de taalproblematiek, de scheurlijst NIEVIL, de milieuproblematiek was het nochtans een dwingende noodzaak een einde te stellen aan de in de afdeling heersende geest van zelfdestructie. Felix Libeer aanvaardt dan voorwaardelijk het voorzitterschap met ingang 1984.

Daarenboven hadden zich in Vilvoorde grondige wijzigingen in de samenstelling van het kiezerscorps voorgedaan. Het zeekanaal Brussel-Willebroek, de spoorlijn Charleroi-Antwerpen en de autoweg Brussel-Antwerpen waren gunstige factoren voor de ontwikkeling van de industrie te Vilvoorde. Door de jaren heen won de dienstensector aan belang, met belangrijke wijzigingen binnen de socio-professionele groepen als gevolg. Het kiezerscorps werd, in parallel met de leeftijdspiramide, eveneens ouder. Hoewel deze verschuivingen duidelijk werden aangetoond in een nota, opgesteld door de partijvoorzitter op basis van gegevens per wijk van het Nationaal Instituut voor de Statistiek, had het partijbestuur daarvoor geen interesse. Een aanpassing van onze programmaprioriteiten bleef dan ook uit. Daarenboven heerste binnen de partij een niet te verzoenen onenigheid over de lijstvorming (poll of modellijst) en de te voeren propaganda. Als absoluut dieptepunt was de algemene ledenvergadering van 25.02.1987. Gemaakte afspraken werden niet nageleefd en gesaboteerd en hadden een golf van protest binnen de partij tot gevolg. In feite was dit de concretisatie van de splitsing van de partijafdeling in twee gestructureerde, concurrerende clans. Met de verkiezingen van

9 OKTOBER 1988

kon de S.P. de vorige resultaten niet stabiliseren: 7 zetels werden behaald (4142 stemmen) en het waren vooral de C.V.P. (11 zetels en 6223 stemmen) en de liberalen (8 zetels en 4788 stemmen) die de winnaars waren en de bestuursmeerderheid vormden.

Binnen de partij bleef de onderlinge verstandhouding zoek niettegenstaande diverse pogingen tot verzoening vanwege de plaatselijke en nationale partijvoorzitters. De niet-samenwerking van 2 stromingen gaf aanleiding tot het versnipperen van structuren,

actie, propaganda, middelen en financiën. Vermits niet de minste positieve vooruitgang werd vastgesteld, zoals gevraagd in zijn nota bij het aanvaarden van het voorzitterschap, neemt F. Libeer op 18.09.1990 ontslag als partijvoorzitter.

Foto: kandidaten voor de gemeenteraad bij de verkiezing van 1988

(van links naar rechts) 1e rij: Jacobs, Willy Huyghens, Linda Van Binst, Ernest De Bock, Felix Libeer, Maxime Stroobant, Renée Van Durme, Louis Van der Meersche

2e rij: Jean Verbesselt, Ludo Verycken, Jeffrey Thyssen, Guy Ceuppens, Jozef Roelants, Rik De Wandeleer, Jean-Pierre Janssens

3e rij (onder meer): Tas, Christian Denies, Sonja Croon, Nadine Eyndels, Francis Cruyplants, Rubin Mathu

achteraan (onder meer): Daniella Hoedemaekers, Liliane Willems, Jeanne De Bulpaep

F. LIBEER

Huldezitting voor Antoon 'Toine' Lefèvre van 8 mei 1984

Toespraak van partijvoorzitter Felix Libeer

Vriendinnen en Vrienden,

De persoonlijke inzet bepaalt mee het succes van een politiek idee. In de vilvoordse partijafdeling is het symbool van deze inzet jarenlang Antoon Lefèvre geweest. Hij was de spil die de actie organiseerde en die al die jaren zijn stempel heeft gedrukt op het ganse partijgebeuren.

Naar aanleiding van zijn vrijwillig vertrek als voorzitter past het rond zijn figuur een aantal kanttekeningen te maken die verband houden met zijn politieke denktrant.

Beste Vriend Toine,

Gij zijt tot de Belgische Werkliedenpartij toegetreden in die moeilijke jaren 30 met een valies boordevol idealen. Daarmee sloot gij aan bij diegenen die reeds jarenlang vochten voor een betere wereld en een rechtvaardiger samenleving. Samen met zo vele anderen kwam jij in opstand tegen kerk en staat, die machtige steunpilaren waren van een gevestigde orde gebaseerd op onderdrukkende maatschappijstructuren. Je maakte deel uit van die massa gevoelssocialisten die, zonder "Het Kapitaal" van Marx te hebben gelezen, spontaan de rode protestvlag volgden tegen alle vorm van armoede en van onrecht. Gij, de zoon van een bescheiden zelfstandige uit een plattelandsdorp, meende te moeten thuishoren in een linkse partij, die de rechten van de uitgebuite mens en de belangen van de laagste bevolkingsklassen prioritair stelde. Steeds zelfbewuster volgens de A .B.V.V.-mars daverden hun schreden. Zij zouden de bouwers worden van een jong geluk.

Jij ook hebt dat gedaan, vriend Toine, met de volle inzet van jou persoon, jouw mogelijkheden en dikwijls tenkosten van het familiaal leven.

Deze lange periode van actief militant-zijn is voor jou een zoektocht geworden. Een zoektocht tijdens dewelke men zich afvaagt waar je iedere dag weer de motivatie en energie vandaan haalt om door te gaan. Want buiten de enorme voldoening zich in te spannen voor de collectiviteit, zijn er de tegenslagen en de ontgoochelingen.

De boordevolle valies heeft onderweg veel idealen verloren, maar de bodem, het essentiële is gebleven. Want om desondanks toch door te zetten, moet je diep gelovig zijn. Iemand die het geloof in een humanitair socialisme diep zit en die dit eenvoudig en tijdloos begrip als een houvast beschouwt zonder ooit een persoonlijk belang of mandaat te hebben beoogd. Op dat stuk was je veeleisend voor anderen, tot het bitsige toe, omdat je veeleisend was voor jezelf.

In die zoektocht heb je drie prioriteiten gesteld: de socialistische mens, de vriendschap onder gelijke mensen en de solidaire houding.

Die verkenningstocht in het onbekende, dat zoeken naar abstracte socialistische waarden is in onze samenleving des te moeilijker omdat de zogenaamde socialistische landen voorlopig nog geen voorbeeld bieden. Die socialistische mens, die je zo idealiseert, is zeker niet de proletariër uit de vorige eeuw maar mag evenmin de kopie zijn van de kleinburger waarin de welvaartstaat de werknemer heeft veranderd. Kleinburgerlijkheid waartegen je zo dikwijls te keer gaat. Zoals trouwens tegen het steeds maar technischer wordend socialisme en de afzijdigheid van de jeugd. Het socialisme moet voor jou tot het hart spreken en indien het bij voorrang wetenschappelijk

benaderd wordt riskeert het aan essentiële zaken voorbij te gaan. Daarom klaag je binnen de partij structuren aan, die de vriendschap in de weg staan. Structuren, waarin een elite van academisch gevormden regeert over mensen die niet veel meer mogen doen dan stemmen leveren. Scherp neem je op de korrel alles wat jij ervaart als artificiële en lege drukdoenerij. Eenvoudigheid blijft het sieraad van alle groten der aarde en steeds verdedig je het principe dat democratie aandacht en eerbied is voor de kleine dingen van de eenvoudige mensen. En het is omdat de economisch zwakken nog altijd te weinig aan bod komen, omdat de economisch sterken nog steeds te veel stem hebben, omdat kennis, bezit en macht nog altijd niet gelijkmatig verdeeld zijn, dat jij nog altijd, verder vecht voor de vriendenmaatschappij zonder meesters, zonder knechten. Zoals ERNST BUSCH het in het WEILL Brecht lied "links - twee - drie" reeds jarenlang zingt:

*zolang de mens nog mens is
staan laarzen in zijn nek hem niet aan
hij wil geen slaven onder zich
en ook geen bazen die boven hem staan.*

Toine, vooral de laatste jaren, heb je gezegd dat die zoektocht eindeloos lijkt en dat je de indruk hebt dat die zal eindigen in de diepste duisternis. In jouw binnenste weet je beter: ook in de diepste duisternis schijnt het licht.

Jij bent ervan overtuigd dat het socialisme een menselijke mogelijkheid moet blijven maar op voorwaarde dat het zichzelf voortdurend onderwerpt aan vernieuwing, verbeeldingskracht en zelfkritiek met verwerping van alle starre dogmatiek.

En in dit verband kondigt zich een nieuwe generatie aan met nieuwe ideeën. Jij bent niet altijd akkoord met deze vernieuwing. Maar jij blijft trouw, pleitend voor het gevoelssocialisme van de oude militanten over de taalgrenzen heen. Jij blijft de trouwe militant die met bewondering en weemoed terugdenkt aan militanten van uw jeugd en die altijd weer hun waarheid spreekt, vrij en vrunk. Ondanks alle ontgoocheling hopen dat het toch zal helpen. Steeds verwijzend naar de vriendschap en de solidariteit zoals trouwens duizenden en duizenden met jou gezamenlijk de gekadanceerde hartekreet uitschreeuwen vervat in het solidariteitslied van PAUL DESSAU:

*Voorwaarts! en niet vergeten
wat ons sterk maakt in de strijd
Voorwaarts ! Nooit vergeten
De solidariteit.*

Wij zullen trachten in die geest de strijd verder te zetten om de droom van de COMMUNARDS, die onvoltooide hemelsbestorming toch eens te verwezenlijken, namelijk de juiste, rechtschapen, eerlijke broedermaatschappij.

Huldezitting voor 'Toine' Lefevre, Volkshuis 8 mei 1984

van links naar rechts: Felix Libeer, Anna Soudan-Lefevre, Toine Lefevre en Frans Gelders

Toine jij zijt nog niet aan het einde van jouw politieke taak. Gij meent dat het nog niet het ogenblik is om enige menselijke warmte te zoeken bij je geliefde vrouw Anna. Want niettegenstaande de vilvoordse politieke storm die jaren in jouw omgeving heeft gewaaid, blijft jij een gezonde blok natuur waarop de lange jaren partijleven geen vat hebben gehad. Gij blijft voorstander van een goede oude wijn en van een nieuw idee. En kwatongen beweren dat jouw auto zoals vroeger blijft stilvallen voor het Volkshuis.

Want Anna,

Wat is er toch tussen hem en die socialistische beweging ? Dat kan geen geheim zijn. Dat moet en dat kan niet anders dan een driehoeksverhouding zijn. Een trouwe brave echtgenoot kan hij nooit geweest zijn, daarvoor heeft hij de huishoudelijke sfeer dikwijls, rmissnien te dikwijls, geofferd aan de partijtaak.

Anna, de partijafdeling is jou dan ook diep dankbaar. Gij hebt met enorm veel geduld, met zo veel begrip jouw socialistische strijd gevoerd, die onze beweging dan ook op haar juiste waarde apprecieert. Trouwens jouw inzet ligt volledig in de lijn van ons Mariannelied:

*'k Eis van de man dezelfde plichten
Dezelfde rechten voor de vrouw
Zo zullen wij de mensheid stichten
Een vrij, een vreedzaam staatsgebouw*

En nu verontschuldig ik mij even persoonlijk te zijn.

Toine, dertig jaar zijn wij samen actief in deze afdeling. Schouder aan schouder, met als enig doel de bloei en de uitstraling van de beweging: steeds het algemeen belang vooropstellend, niet het eigenbelang, en gekant tegen elke personencultus. Dat deze samenwerking, in grote lijnen, zo harmonieus is kunnen verlopen, vindt zijn oorsprong in een inzet van vrije en eerlijke mannen. Wij zijn geen utopisten, de jaren hebben het geloof in een ideale samenleving niet vernietigd maar verzwakt, in andere vormen gegoten. Het socialisme als paradijs op aarde blijft ons droombeeld. Nog steeds kunnen wij ons niet goed voorstellen hoe dat eruit zal zien, hoe die socialistische mens zal gevormd worden. Modellen ontbreken. Het sprookje van het socialisme is en mag nog niet uit zijn. Het moet zijn inspirerend vermogen blijven behouden.

Daarom verwachten wij veel van de jeugd, die met gewijzigde strijdvormen, de toekomst moet veilig stellen. Hun opdracht moet zijn niet te aanvaarden dat mannen mannen zijn, niet te aanvaarden dat vrouwen vrouwen zijn, maar te willen dat mensen mensen zijn.

Erevoorzitter, en Anna, zéér hartelijk dankt de partijafdeling jullie !

Felix Libeer
Voorzitter
S P afd. Vilvoorde